

Gedragscode voor een goed verloop van de staatssteunprocedures

(2018/C 253/05)

Inhoudsopgave

1.	Doel en toepassingsgebied van de code	15
2.	Verhouding tot het EU-recht	16
3.	Prenotificatie	16
3.1.	Doelstellingen	16
3.2.	Toepassingsgebied	17
3.3.	Tijdschema	17
3.4.	Inhoud	17
4.	Portefeuillebenadering en tijdschema in onderling overleg	18
4.1.	Portefeuillebenadering	18
4.2.	Planning in onderling overleg	18
4.2.1.	Doel en inhoud	18
4.2.2.	Toepassingsgebied en tijdschema	18
5.	Eerste onderzoek van aangemelde maatregelen	19
5.1.	Verzoeken om informatie	19
5.2.	Overeengekomen opschorting van het eerste onderzoek	19
5.3.	Contacten over de stand van zaken en contacten met de begunstigde van de steun	19
6.	Gestroomlijnde procedure in eenvoudige zaken	19
6.1.	Zaken die in aanmerking komen voor de gestroomlijnde procedure	19
6.2.	Prenotificatiecontacten over het gebruik van de gestroomlijnde procedure	20
6.3.	Aanmelding en publicatie van de korte samenvatting	20
6.4.	Verkort besluit	20
7.	Formele onderzoeksprocedure	21
7.1.	Bekendmaking van besluiten en relevante samenvattingen	21
7.2.	Opmerkingen van belanghebbenden	21
7.3.	Opmerkingen van de lidstaten	21
7.4.	Verzoeken om aanvullende informatie van de betrokken lidstaat	22
7.5.	Verzoeken om informatie aan andere bronnen	22
7.6.	Gerechtvaardigde opschorting van een formeel onderzoek	22
7.7.	Vaststelling van het eindbesluit en gerechtvaardigde verlenging van het formele onderzoek	22
8.	Onderzoeken naar bepaalde sectoren van de economie en naar bepaalde steuninstrumenten	23
9.	Formele klachten	23
9.1.	Klachtenformulier en verplichting om geschade belangen aan te tonen	23
9.2.	Indicatieve termijn en uitkomst van het onderzoek van een formele klacht	23
10.	Evaluatieontwerpen	24
11.	Monitoring	24
12.	Betere coördinatie en partnerschap met lidstaten	25
13.	Toekomstige herziening	25

1. DOEL EN TOEPASSINGSGEBIED VAN DE CODE

1. In de afgelopen jaren heeft de Commissie een agenda uitgevoerd voor de modernisering van het staatssteunbeleid (State Aid Modernisation agenda, hierna „de SAM” genoemd), om haar staatssteuntoezicht toe te spitsen op maatregelen die reële gevolgen hebben voor de mededinging op de interne markt, en om tegelijk de regels en de procedures te vereenvoudigen en te stroomlijnen. Doordat de lidstaten zonder voorafgaand onderzoek door de Commissie overheidssteun kunnen verstrekken en door een snellere besluitvorming bij staatssteunprocedures heeft dit de overheidsinvesteringen vergemakkelijkt.
2. De Commissie heeft met name de volgende documenten goedgekeurd:
 - een mededeling betreffende het begrip staatssteun⁽¹⁾, waarin wordt toegelicht welke overheidssteun geen staatssteun is. Dit geldt bijvoorbeeld voor de financiering van economische activiteiten tegen marktvoorwaarden, investeringen in infrastructuur zoals spoorwegen, snelwegen, binnenlandse waterwegen en waterdistributiesystemen die geen concurrentie vormen voor gelijkaardige infrastructuren, investeringen in kleinschalige infrastructuur en financiering van hoofdzakelijk lokale diensten.
 - een algemene groepsvrijstellingsverordening (AGVV)⁽²⁾ die de lidstaten de mogelijkheid biedt een breed scala staatssteunmaatregelen uit te voeren waarbij verstoring van de mededinging weinig waarschijnlijk is, zonder voorafgaande goedkeuring van de Commissie. Meer dan 97 % van de recentelijk uitgevoerde staatssteunmaatregelen vallen onder de AGVV en worden dus uitgevoerd zonder voorafgaande goedkeuring van de Commissie⁽³⁾.
 - een herziene procedureverordening inzake staatssteun, met inbegrip van regels over de behandeling van klachten en over instrumenten voor marktinformatie om het staatssteuntoezicht te richten op zaken die de mededinging op de interne markt het meest kunnen verstoren⁽⁴⁾.
 - een reeks besluiten in specifieke zaken waarbij wordt bevestigd dat lidstaten zonder staatssteuntoezicht talrijke kleinschalige projecten kunnen ondersteunen wegens hun lokale aard en hun beperkte invloed op de interne markt⁽⁵⁾.
3. De inspanningen om de staatssteunregels van de EU gericht en gestroomlijnder te maken, worden voortgezet. In het kader van het meerjarig financieel kader 2021-2027 heeft de Commissie een herziening van de machtigingsverordening van de EU inzake staatssteun voorgesteld om i) EU-financiering in de vorm van financiële instrumenten met financiering van de lidstaten gemakkelijker te kunnen combineren en ii) de voorwaarden voor steunverlening door de lidstaten voor bepaalde projecten in het kader van de structuur- en investeringsfondsen beter te kunnen stroomlijnen⁽⁶⁾.
4. Om optimaal gebruik te maken van deze gemoderniseerde staatssteunregels, worden in deze mededeling („de gedragscode”) aan lidstaten, begunstigden van de steun en andere belanghebbenden richtsnoeren geboden over de praktische werking van staatssteunprocedures⁽⁷⁾. Doel is de staatssteunprocedures zo transparant, eenvoudig, duidelijk, voorspelbaar en vlot mogelijk te maken. Deze mededeling vervangt de gedragscode van 2009⁽⁸⁾ en integreert de mededeling van de Commissie betreffende een vereenvoudigde procedure van 2009⁽⁹⁾.

⁽¹⁾ Mededeling van de Commissie betreffende het begrip „staatssteun” in de zin van artikel 107, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (PB C 262 van 19.7.2016, blz. 1).

⁽²⁾ Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard (PB L 187 van 26.6.2014, blz. 1), vervolgens gewijzigd bij Verordening (EU) 2017/1084 van de Commissie van 14 juni 2017 tot wijziging van Verordening (EU) nr. 651/2014 wat betreft steun voor haven- en luchthaveninfrastructuur, aanmeldingsdrempels voor steun voor cultuur en instandhouding van het erfgoed en voor steun voor sportinfrastructuur en multifunctionele recreatieve infrastructuur, en regelingen inzake regionale exploitatiesteun voor ultraperifere gebieden, en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 702/2014 wat betreft de berekening van de in aanmerking komende kosten (PB L 156 van 20.6.2017, blz. 1).

⁽³⁾ Scorebord staatssteun 2017 van de Commissie, „Results, trends and observations regarding EU28 State Aid expenditure reports for 2016”, 29.11.2017, blz. 14.

⁽⁴⁾ Verordening (EU) 2015/1589 van de Raad van 13 juli 2015 tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (PB L 248 van 24.9.2015, blz. 9).

⁽⁵⁾ Zie persbericht van de Commissie inzake staatssteun: Commission gives guidance on local public support measures that do not constitute State aid, IP/16/3141 van 21 september 2016; persbericht van de Commissie inzake staatssteun: De Commissie geeft leidraad voor lokale steunmaatregelen van de overheid die zonder voorafgaande goedkeuring van de Commissie kunnen worden toegekend, IP/15/4889 van 29 april 2015.

⁽⁶⁾ Voorstel van de Commissie voor een verordening van de Raad tot wijziging van Verordening (EU) 2015/1588 van de Raad van 13 juli 2015 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op bepaalde soorten van horizontale steunmaatregelen, COM/2018/398 final — 2018/0222 van 6.6.2018.

⁽⁷⁾ Aangezien een aanzienlijk deel van de onder de mededeling betreffende een vereenvoudigde procedure vallende maatregelen inmiddels is vrijgesteld van de aanmeldingsverplichting en het gebruik van die procedure bijgevolg zeer beperkt is, is de mededeling betreffende een vereenvoudigde procedure opgenomen in deze gedragscode.

⁽⁸⁾ Gedragscode van de Commissie voor een goed verloop van de staatssteunprocedures (PB C 136 van 16.6.2009, blz. 13).

⁽⁹⁾ Mededeling van de Commissie betreffende een vereenvoudigde procedure voor de behandeling van bepaalde soorten staatssteun (PB C 136 van 16.6.2009, blz. 3).

5. Met het oog op de doelstellingen van deze mededeling en om een correcte en efficiënte toepassing van de staatssteunregels te waarborgen, moeten de lidstaten en de Commissie nauw samenwerken als partners. In dit verband zullen de diensten van de Commissie nog steeds prenotificatiecontacten aanbieden voor potentiële staatssteunmaatregelen die de lidstaten overwegen uit te voeren. Zij zullen samenwerken met de lidstaten om prioriteiten voor de procedurele behandeling van zaken vast te stellen. Voorts zullen zij via een netwerk van landcoördinatoren ondersteuning bieden aan lidstaten in de vorm van begeleiding en opleiding op het gebied van de toepassing van de staatssteunregels. In het kader van de verhoogde inspanningen van de diensten van de Commissie om de samenwerking en het partnerschap met de lidstaten te versterken, zullen de diensten van de Commissie de lidstaten aanmoedigen ervaringen op het gebied van goede praktijken en problemen bij de toepassing van de staatssteunregels met hen en met elkaar te delen.
6. De gedragscode heeft ook tot doel de procedure voor de behandeling van klachten op het gebied van staatssteun te verbeteren. Ze verduidelijkt de voorwaarden waaronder de diensten van de Commissie een zaak als een formele klacht aanmerken en voorziet in indicatieve termijnen voor de behandeling van formele klachten.
7. De specifieke kenmerken van individuele gevallen kunnen evenwel een aanpassing of afwijking van deze gedragscode vereisen. De specifieke kenmerken van de visserij- en aquacultuursector en van de activiteiten op het gebied van de primaire productie, de verwerking of de afzet van landbouwproducten kunnen eveneens een afwijking van deze gedragscode rechtvaardigen.

2. VERHOUDING TOT HET EU-RECHT

8. De gedragscode bevat een beschrijving en een toelichting van de procedures die de diensten van de Commissie volgen bij de beoordeling van staatssteunzaken. Ze bevat geen uitgebreid overzicht van de EU-staatssteunregels, maar moet veeleer worden gelezen in samenhang met alle andere documenten waarin die regels zijn vastgelegd. Met de gedragscode worden geen nieuwe rechten gecreëerd bovenop die welke zijn vervat in het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna „het Verdrag” genoemd), de procedureverordening⁽¹⁾ en de uitvoeringsverordening⁽²⁾ en de uitlegging daarvan door de EU-rechter. Deze rechten worden ook in geen enkel opzicht gewijzigd.

3. PRENOTIFICATIE

3.1. Doelstellingen

9. De diensten van de Commissie verzoeken de lidstaten contacten met hen te leggen alvorens potentiële staatssteunmaatregelen formeel aan te melden bij de Commissie (hierna „prenotificatiecontacten” genoemd). Deze prenotificatiecontacten hebben meerdere doelstellingen.
10. In de eerste plaats kunnen de diensten van de Commissie en de lidstaat tijdens deze prenotificatiecontacten bespreken welke informatie nodig is opdat de aanmelding van de betrokken staatssteunmaatregel als volledig wordt beschouwd. Prenotificatiecontacten leiden daardoor doorgaans tot betere en vollediger aanmeldingen. Dit zorgt op zijn beurt voor een snellere behandeling van dergelijke aanmeldingen, waardoor de Commissie doorgaans binnen twee maanden na de aanmeldingsdatum een besluit kan vaststellen⁽³⁾.
11. In de tweede plaats kunnen de diensten van de Commissie en de lidstaat tijdens de prenotificatiecontacten de juridische en economische aspecten van een voorgenomen maatregel op informele en vertrouwelijke wijze⁽⁴⁾ bespreken voordat die formeel wordt aangemeld. Met name biedt de prenotificatiefase de mogelijkheid om bepaalde aspecten van een voorgenomen maatregel aan te pakken die wellicht niet volledig in overeenstemming zijn met de staatssteunregels, zelfs wanneer aanzienlijke wijzigingen aan de maatregel moeten worden aangebracht.
12. Ten derde verrichten de diensten van de Commissie tijdens de prenotificatiefase een eerste beoordeling om na te gaan of een zaak in aanmerking komt voor de gestroomlijnde procedure (zie punt 6).

⁽¹⁾ Verordening (EU) 2015/1589 van de Raad van 13 juli 2015 tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (PB L 248 van 24.9.2015, blz. 9).

⁽²⁾ Verordening (EG) nr. 794/2004 van de Commissie van 21 april 2004 tot uitvoering van Verordening (EU) 2015/1589 van de Raad tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EU) 2015/2282 van de Commissie van 27 november 2015 (PB L 325 van 10.12.2015, blz. 1).

⁽³⁾ Zie artikel 4, lid 5, waarin wordt verwezen naar besluiten op grond van artikel 4, lid 2, artikel 4, lid 3, en artikel 4, lid 4, van de procedureverordening. Deze termijn is niet haalbaar wanneer de diensten van de Commissie meerdere verzoeken om informatie moeten toezenden omdat de aanmeldingen onvolledig zijn.

⁽⁴⁾ Op basis van artikel 30 van de procedureverordening is de Commissie in alle staatssteunprocedures gebonden aan het beroepsgeheim. Dit wordt ondersteund door de algemene geheimhoudingsplicht die in artikel 339 van het Verdrag is vastgelegd.

3.2. Toepassingsgebied

13. De diensten van de Commissie voorzien in prenotificatiecontacten wanneer een lidstaat hen daarom verzoekt. De diensten van de Commissie bevelen dergelijke contacten ten sterkste aan voor zaken met nieuwe aspecten, kenmerken of met een complexiteit waardoor informeel overleg vooraf met de diensten van de Commissie gerechtvaardigd is. Prenotificatiecontacten kunnen ook nuttig zijn voor projecten van gemeenschappelijk belang met een hoge EU-relevantie, zoals projecten op het kernnetwerk van het trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T), aangezien financiering daarvan staatssteun kan vormen.

3.3. Tijdschema

14. Om ervoor te zorgen dat de prenotificatiecontacten efficiënt verlopen, moeten de lidstaten de Commissie alle informatie verstrekken die nodig is voor de beoordeling van een voorgenomen steunmaatregel in de vorm van een ontwerp-aanmelding. Vervolgens vinden prenotificatiecontacten plaats, doorgaans per e-mail, telefoon of videoconferentie om het proces te bespoedigen. Zo nodig, of op verzoek van de lidstaat, kunnen ook bijeenkomsten tussen de diensten van de Commissie en de lidstaten worden gehouden.
15. Voor bijzonder complexe zaken (zoals herstructureringssteun, of grote of complexe individuele steunmaatregelen) bevelen de diensten van de Commissie aan dat de lidstaten zo vroeg mogelijk prenotificatiecontacten aanknopen zodat een vruchtbare discussie kan plaatsvinden. Dergelijke contacten kunnen ook nuttig zijn in ogenschijnlijk minder problematische gevallen, om bijvoorbeeld de eerste beoordeling van de lidstaten zelf te valideren en te bepalen welke informatie de diensten van de Commissie nodig hebben om de zaak te beoordelen.
16. Het tijdschema en de vorm van de prenotificatiecontacten hangen in grote mate af van de complexiteit van de zaak. Hoewel dergelijke contacten over meerdere maanden kunnen lopen, mogen ze in de regel niet langer dan zes maanden duren.
17. Na afloop van de prenotificatiecontacten moeten de lidstaten in staat zijn een volledige aanmelding in te dienen. Wanneer de diensten van de Commissie van oordeel zijn dat de prenotificatiecontacten geen bevredigende resultaten opleveren, kunnen zij de prenotificatiefase beëindigen. Dit belet de lidstaat niet een vergelijkbare maatregel opnieuw vooraf aan te melden of aan te melden.

3.4. Inhoud

18. Op basis van hun ervaring, met name in zaken met aanzienlijke technische, financiële en projectgerelateerde implicaties, beveelt de Commissie aan de begunstigden van individuele maatregelen bij de prenotificatiecontacten te betrekken. De beslissing om de begunstigde al dan niet te betrekken bij dergelijke contacten, ligt evenwel bij de lidstaat.
19. Voor maatregelen waarbij meerdere lidstaten zijn betrokken (bijvoorbeeld belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang) worden de deelnemende lidstaten doorgaans aangemoedigd onderling overleg te plegen vóór de prenotificatiecontacten om te zorgen voor een consistente aanpak van de maatregel en om een realistisch tijdschema vast te leggen.
20. De diensten van de Commissie trachten de lidstaat aan het eind van de prenotificatiefase een informele eerste beoordeling van de maatregel te verschaffen. Die eerste beoordeling omvat niet-bindende richtsnoeren van de diensten van de Commissie met het oog op de volledigheid van de ontwerp-aanmelding en een informele en niet-bindende beoordeling ⁽¹⁾ of de maatregel staatssteun vormt en of hij al dan niet verenigbaar is met de interne markt.
21. Met name in het geval van nieuwe of complexe zaken kan het zijn dat de diensten van de Commissie aan het eind van de prenotificatiefase geen informele eerste beoordeling geven. In dergelijke gevallen kunnen zij op verzoek van de lidstaat schriftelijk aangeven welke informatie nog moet worden verstrekt om de maatregel te kunnen beoordelen.
22. Prenotificatiecontacten zijn vrijwillig en vertrouwelijk. Zij zijn niet van invloed op de beoordeling van de zaak na de formele aanmelding ervan. Met name betekent het feit dat prenotificatiecontacten hebben plaatsgevonden niet dat de diensten van de Commissie de lidstaten niet kunnen verzoeken nadere informatie te verstrekken na de formele aanmelding.

⁽¹⁾ Deze beoordeling vormt geen officieel standpunt van de Commissie en loopt daar evenmin op vooruit.

4. PORTEFEUILLEBENADERING EN TIJDSHEMA IN ONDERLING OVERLEG

4.1. Portefeuillebenadering

23. De lidstaten kunnen de diensten van de Commissie verzoeken om voor zaken die zij als prioritair beschouwen, een voorspelbaarder tijdschema aan te houden. Met het oog hierop kunnen zij deelnemen aan de „portefeuille-exercitie” waarin de diensten van de Commissie voorzien. Tweemaal per jaar ⁽¹⁾ verzoeken de diensten van de Commissie de lidstaten hen mee te delen welke aangemelde zaken in hun portefeuille volgens hen een hoge dan wel lage prioriteit hebben. Als lidstaten willen deelnemen aan de exercitie, moeten zij binnen de gestelde termijn antwoorden op het verzoek. Vervolgens kunnen de diensten van de Commissie voor deze zaken een onderling overeengekomen tijdschema voorstellen opdat ze onverwijld en op voorspelbare wijze worden behandeld, waarbij zij naar behoren rekening houden met de beschikbare middelen en andere lopende zaken waarbij de lidstaat die het verzoek heeft gedaan, betrokken is.

4.2. Planning in onderling overleg

4.2.1. Doel en inhoud

24. Planning in onderling overleg kan een nuttig instrument zijn om de transparantie en de voorspelbaarheid van de vermoedelijke duur van een staatssteunonderzoek te vergroten. Met dit instrument kunnen de diensten van de Commissie en de lidstaat het eens worden over het verwachte tijdschema van een onderzoek in een specifieke zaak, en in sommige gevallen ook over de vermoedelijke duur van het onderzoek. Dit kan met name nuttig zijn in gevallen die nieuwe aspecten inhouden, die verband houden met projecten op het TEN-T-kernnetwerk of die technisch complex, dringend of gevoelig zijn.

25. De diensten van de Commissie en de lidstaat kunnen met name het volgende overeenkomen:

- prioritaire behandeling van de zaak in het kader van de portefeuille-exercitie: Wanneer de planning of de middelen zulks vereisen ⁽²⁾, kan een prioritaire behandeling worden verleend mits de lidstaat de schorsing of de verlenging van de termijn van het onderzoek ⁽³⁾ van andere zaken in zijn portefeuille formeel aanvaardt.
- Welke informatie ⁽⁴⁾ de lidstaat en/of de beoogde begunstigde van de steun aan de diensten van de Commissie moet verstrekken, en welk soort eenzijdige informatieverzameling de diensten van de Commissie willen hantieren in de zaak.
- De vermoedelijke vorm en duur van de beoordeling van de zaak door de diensten van de Commissie na de aanmelding ervan.

26. Als de lidstaat onverwijld alle overeengekomen informatie verstrekt, trachten de diensten van de Commissie het onderling overeengekomen tijdschema voor het onderzoek van de zaak in acht te nemen. In het geval van zaken waarbij de door de lidstaat of door derden verstrekte informatie bijkomende vragen doet rijzen, kan het zijn dat het tijdschema niet kan worden aangehouden.

4.2.2. Toepassingsgebied en tijdschema

27. Planning in onderling overleg gebeurt met name voor zaken die zeer nieuwe aspecten inhouden of technisch moeilijk of gevoelig zijn. In dergelijke gevallen vindt aan het einde van de prenotificatiefase planning in onderling overleg plaats, gevolgd door de formele aanmelding.
28. Planning in onderling overleg kan ook plaatsvinden aan het begin van de formele onderzoeksprocedure. In dat geval moet de lidstaat verzoeken om planning in onderling overleg voor de verdere behandeling van de zaak.

⁽¹⁾ Momenteel eind januari en eind september van elk jaar.

⁽²⁾ Bijvoorbeeld in gevallen waarin de financiële instellingen van de Europese Unie als holdingfonds fungeren.

⁽³⁾ Zie artikel 4, lid 5, van de procedureverordening.

⁽⁴⁾ Bijvoorbeeld studies of een externe expertise.

5. EERSTE ONDERZOEK VAN AANGEMELDE MAATREGELEN

5.1. Verzoeken om informatie

29. De diensten van de Commissie beginnen met hun eerste onderzoek van de aangemelde maatregel wanneer ze de aanmelding ontvangen. Als zij na de aanmelding van een steunmaatregel nog nadere informatie nodig hebben, zenden zij de lidstaat een verzoek om informatie toe. Aangezien de diensten van de Commissie verzoeken om informatie trachten te groeperen en prenotificatiecontacten ervoor zorgen dat de lidstaten volledige aanmeldingen indienen ⁽¹⁾, is een algemeen verzoek om informatie doorgaans voldoende. Het verzoek, waarin is aangegeven welke informatie nodig is, wordt normaal gesproken binnen vier weken na de formele aanmelding toegezonden.
30. Na ontvangst van het antwoord van de lidstaat kunnen de diensten van de Commissie bijkomende vragen hebben afhankelijk van de inhoud van de antwoorden en de aard van de zaak. Dit betekent niet noodzakelijk dat de Commissie op ernstige problemen stuit bij de beoordeling van de zaak.
31. Als de lidstaat de verlangde informatie niet binnen de gestelde termijn verstrekt, sturen de diensten van de Commissie een herinnering. Als de lidstaat na één herinnering de informatie nog steeds niet heeft toegezonden, laten de diensten van de Commissie de lidstaat weten dat de aanmelding wordt geacht te zijn ingetrokken ⁽²⁾, behalve in uitzonderlijke omstandigheden. Als een aanmelding wordt geacht te zijn ingetrokken, kan de lidstaat de maatregel vervolgens opnieuw aanmelden met de ontbrekende informatie.
32. Wanneer is voldaan aan de voorwaarden voor de inleiding van de formele onderzoeksprocedure, leidt de Commissie die doorgaans in na ten hoogste twee vragenronden. In sommige gevallen kunnen evenwel meer verzoeken om informatie worden toegezonden voordat de formele onderzoeksprocedure wordt geopend, afhankelijk van de aard van de zaak en de volledigheid en de complexiteit van de door de lidstaat verstrekte informatie.

5.2. Overeengekomen opschorting van het eerste onderzoek

33. De diensten van de Commissie kunnen het eerste onderzoek opschorten, bijvoorbeeld wanneer een lidstaat hierom verzoekt om de steunmaatregel te wijzigen en hem in overeenstemming te brengen met de staatssteunregels, of in onderlinge overeenstemming.
34. De opschortingstermijn wordt vooraf overeengekomen. Als de lidstaat aan het eind van die periode geen volledige aanmelding heeft ingediend die voldoet aan de staatssteunregels, zetten de diensten van de Commissie de procedure voort vanaf het punt waarop ze was opgeschort. De diensten van de Commissie laten de lidstaat doorgaans weten dat de aanmelding wordt geacht te zijn ingetrokken, of leiden de formele onderzoeksprocedure onverwijld in bij ernstige twijfel over de verenigbaarheid van de steunmaatregel met de staatssteunregels en bijgevolg ook met de interne markt.

5.3. Contacten over de stand van zaken en contacten met de begunstigde van de steun

35. Op verzoek stellen de diensten van de Commissie de lidstaat in kennis van de stand van zaken van het eerste onderzoek van de aanmelding.
36. De lidstaten kunnen besluiten de begunstigde van een potentiële (individuele) staatssteunmaatregel te betrekken bij de contacten met de Commissie over de stand van zaken, met name in zaken met aanzienlijke technische, financiële en projectgerelateerde implicaties. De diensten van de Commissie bevelen aan dat de begunstigde bij dergelijke contacten worden betrokken. De beslissing om de begunstigde al dan niet te betrekken bij dergelijke contacten, ligt evenwel bij de lidstaat.

6. GESTROOMLIJNDE PROCEDURE IN EENVOUDIGE ZAKEN

6.1. Zaken die in aanmerking komen voor de gestroomlijnde procedure

37. Als het een eenvoudige zaak betreft en aan bepaalde voorwaarden is voldaan, kan de Commissie de zaak in het kader van een gestroomlijnde procedure behandelen. In dergelijke gevallen streeft de Commissie ernaar om binnen 25 dagen na de datum van aanmelding hetzij een verkort besluit vast te stellen waarin zij oordeelt dat de aangemelde maatregel geen steun vormt, hetzij een besluit te nemen om geen bezwaar te maken ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Tenzij bij de planning in onderling overleg anders is overeengekomen.

⁽²⁾ Op basis van artikel 5, lid 3, van de procedureverordening.

⁽³⁾ Overeenkomstig artikel 4, lid 2, of artikel 4, lid 3, van de procedureverordening.

38. Wanneer een lidstaat verzoekt om toepassing van de gestroomlijnde procedure, beslissen de diensten van de Commissie of de zaak in aanmerking komt voor deze procedurele behandeling. Dit kan met name het geval zijn wanneer een maatregel voldoende vergelijkbaar is met andere maatregelen die zijn goedgekeurd bij ten minste drie besluiten van de Commissie in de tien jaar voorafgaand aan de datum van prenotificatie („precedentbesluiten”). Om te vast te stellen of de maatregel voldoende vergelijkbaar is met de in de precedentbesluiten beoordeelde maatregelen, kijken de diensten van de Commissie naar alle geldende inhoudelijke en procedurele voorwaarden, en met name naar de doelstellingen en de algemene opzet van de maatregel, de soorten begunstigden, de in aanmerking komende kosten, individuele aanmeldingsplafonds, steunintensiteiten en eventuele toepasselijke bonussen, cumuleringsbepalingen, stimulerend effect en transparantievereisten.
39. Wanneer er minstens drie precedentbesluiten zijn, is het doorgaans duidelijk dat de maatregel geen steun vormt of dat de steunmaatregel verenigbaar is met de interne markt. In bepaalde omstandigheden kan dit echter ook niet het geval zijn, bijvoorbeeld wanneer de Commissie de precedentbesluiten opnieuw beoordeelt in het licht van recente jurisprudentie. Aangezien dergelijke zaken nauwgezet moeten worden onderzocht, weigeren de diensten van de Commissie doorgaans de gestroomlijnde procedure toe te passen.
40. De diensten van de Commissie kunnen de gestroomlijnde procedure ook weigeren toe te passen als de steunmaatregel ten goede zou kunnen komen aan een onderneming die staatssteun moet terugbetalen die door de Commissie als onrechtmatig en onverenigbaar met de interne markt is aangemerkt ⁽¹⁾.

6.2. Prenotificatiecontacten over het gebruik van de gestroomlijnde procedure

41. De diensten van de Commissie willen de gestroomlijnde procedure slechts toepassen als prenotificatiecontacten over de betrokken maatregel hebben plaatsgevonden. De lidstaat dient hiertoe een ontwerp-aanmeldingsformulier in met alle relevante gegevens, inclusief verwijzingen naar precedentbesluiten, en een ontwerp-samenvatting van de aanmelding ⁽²⁾, die bestemd is voor publicatie op de website van DG Concurrentie.
42. De diensten van de Commissie passen de gestroomlijnde procedure slechts toe als zij van oordeel zijn dat het aanmeldingsformulier in principe volledig is. Dit betekent dat de diensten van de Commissie in principe voldoende informatie zouden hebben om de maatregel goed te keuren, als de lidstaat zijn aanmelding baseert op het ontwerp-aanmeldingsformulier met de uitkomsten van de prenotificatiecontacten.

6.3. Aanmelding en publicatie van de korte samenvatting

43. De termijn van 25 dagen voor de vaststelling van een verkort besluit (zie punt 38) gaat in wanneer de lidstaat de aanmelding indient. Bij de gestroomlijnde procedure wordt gebruikgemaakt van de standaardaanmeldingsformulieren ⁽³⁾.
44. Na ontvangst van de aanmelding publiceren de diensten van de Commissie een samenvatting van de aanmelding ⁽⁴⁾ op de website van DG Concurrentie en verklaren zij dat de steunmaatregel in aanmerking kan komen voor de gestroomlijnde procedure. Belanghebbenden hebben vervolgens 10 werkdagen de tijd om opmerkingen te maken, met name over omstandigheden die mogelijk een grondiger onderzoek vereisen. Als een belanghebbende bezwaren formuleert die op het eerste gezicht gegrond zijn, passen de diensten van de Commissie de normale procedure toe en stellen zij de lidstaat en de belanghebbenden daarvan in kennis.

6.4. Verkort besluit

45. Voor zaken waarin de gestroomlijnde procedure wordt toegepast, stelt de Commissie normaal gesproken een verkort besluit vast. De Commissie streeft ernaar binnen 25 werkdagen na de aanmelding hetzij een besluit vast te stellen waarin zij oordeelt dat de aangemelde maatregel geen steun vormt, hetzij een besluit te nemen om geen bezwaar te maken ⁽⁵⁾.
46. Het verkorte besluit bevat de samenvatting die is gepubliceerd op het tijdstip van de aanmelding, alsook een korte toetsing van de maatregel aan artikel 107, lid 1, van het Verdrag en, voor zover van toepassing, een vermelding dat hij in overeenstemming is met de eerdere beslissingspraktijk van de Commissie. De openbare versie van het besluit wordt gepubliceerd op de website van DG Concurrentie.

⁽¹⁾ Op basis van een uitstaand bevel tot terugvordering van de lidstaten, zie arrest van het Hof van Justitie van 9 maart 1994, C-188/92, TWD Textilwerke Deggendorf, ECLI:EU:C:1994:90.

⁽²⁾ Bijlage bij deze gedragscode.

⁽³⁾ Bijlage I bij de uitvoeringsverordening.

⁽⁴⁾ Deze samenvatting is gebaseerd op het standaardformulier in de bijlage bij deze gedragscode.

⁽⁵⁾ Op basis van artikel 4, lid 2, of artikel 4, lid 3, van de procedureverordening.

7. FORMELE ONDERZOEKSPROCEDURE

47. De Commissie streeft naar een verbetering van de transparantie, de voorspelbaarheid en de efficiëntie van de behandeling van complexe zaken die in het kader van de formele onderzoeksprocedure worden behandeld. Met het oog hierop maakt zij efficiënt gebruik van alle procedurele middelen waarover zij op basis van de procedureverordening beschikt.

7.1. Bekendmaking van besluiten en relevante samenvattingen

48. Wanneer de lidstaat niet verzoekt om weglating van vertrouwelijke informatie, tracht de Commissie haar besluit tot inleiding van de formele onderzoeksprocedure (hierna „het inleidingsbesluit” genoemd), samen met een relevante samenvatting ⁽¹⁾, binnen twee maanden na vaststelling ervan bekend te maken.

49. Wanneer de diensten van de Commissie en de lidstaat geen overeenstemming bereiken over de weglating van vertrouwelijke informatie uit het inleidingsbesluit, past de Commissie de beginselen van de mededeling over geheimhouding ⁽²⁾ toe en publiceert zij het besluit zo snel mogelijk na vaststelling ervan ⁽³⁾. Deze praktijk geldt voor de bekendmaking van alle definitieve besluiten ⁽⁴⁾.

7.2. Opmerkingen van belanghebbenden

50. Belanghebbenden, inclusief de begunstigde van de steun, kunnen binnen één maand na de bekendmaking van het inleidingsbesluit opmerkingen maken ⁽⁵⁾. Een verlenging van die termijn of na die termijn ingediende opmerkingen worden in principe niet aanvaard door de diensten van de Commissie ⁽⁶⁾. Een verlenging kan slechts in uitzonderlijke en naar behoren gemotiveerde gevallen worden toegestaan, bijvoorbeeld wanneer de belanghebbende voornemens is bijzonder omvangrijk feitenmateriaal in te dienen of wanneer er contact met de belanghebbende is geweest vóór de termijn is verstreken.

51. In bijzonder complexe zaken kunnen de diensten van de Commissie een kopie van het inleidingsbesluit toezenden aan belanghebbenden, waaronder handelsverenigingen of bedrijfsorganisaties, en hen verzoeken opmerkingen te maken over bepaalde aspecten van de zaak ⁽⁷⁾. De medewerking van belanghebbenden is vrijwillig. Met het oog op een efficiënte procedure verzoeken de diensten van de Commissie belanghebbenden binnen een maand te reageren. De Commissie zendt de uitnodiging om opmerkingen te maken ook aan de begunstigde van de steun toe.

52. Om de rechten van verdediging ⁽⁸⁾ te eerbiedigen, stuurt de Commissie een niet-vertrouwelijke versie van de opmerkingen van belanghebbenden door aan de betrokken lidstaat en verzoekt zij de lidstaat binnen een maand te antwoorden. Wanneer er geen opmerkingen van belanghebbenden zijn, stellen de diensten van de Commissie de lidstaat daarvan in kennis.

53. De diensten van de Commissie verzoeken de lidstaten opmerkingen van belanghebbenden in hun oorspronkelijke taal te aanvaarden, zodat ze zo snel mogelijk kunnen worden doorgestuurd. De Commissie zorgt evenwel voor een vertaling als de lidstaat hierom verzoekt. Dit kan resulteren in een langere procedure.

7.3. Opmerkingen van de lidstaten

54. De diensten van de Commissie streven ernaar de formele onderzoeksprocedure zo snel mogelijk af te sluiten. Bijgevolg passen zij de in de procedureverordening vastgestelde termijnen strikt toe. Als een lidstaat niet binnen een maand opmerkingen over het inleidingsbesluit of over opmerkingen van belanghebbenden indient ⁽⁹⁾, kunnen de diensten van de Commissie bij een gerechtvaardigd verzoek van de lidstaat de termijn met een maand verlengen en aangeven dat behalve in uitzonderlijke omstandigheden geen verdere verlenging wordt toegestaan. Als de lidstaat geen toereikend en relevant antwoord toezendt, kan de Commissie een besluit nemen op basis van de informatie waarover zij beschikt ⁽¹⁰⁾.

⁽¹⁾ De „relevante samenvatting” is een korte samenvatting van de redenen op basis waarvan de Commissie heeft besloten de procedure in te leiden. De relevante samenvatting wordt vertaald in alle officiële talen van de EU en samen met de volledige tekst van het inleidingsbesluit bekendgemaakt in het Publicatieblad.

⁽²⁾ Mededeling van de Commissie over geheimhouding bij beschikkingen inzake staatssteun (PB C 297 van 9.12.2003, blz. 6).

⁽³⁾ Overeenkomstig punt 33 van de mededeling over geheimhouding.

⁽⁴⁾ Overeenkomstig punt 34 van de mededeling over geheimhouding.

⁽⁵⁾ Artikel 6 van de procedureverordening.

⁽⁶⁾ Onverminderd artikel 12, lid 1, van de procedureverordening.

⁽⁷⁾ Volgens vaste rechtspraak is de Commissie bevoegd het besluit tot inleiding van de formele onderzoeksprocedure aan welbepaalde belanghebbenden toe te zenden; zie bijvoorbeeld het arrest van het Gerecht van 8 juli 2004, Technische Glaswerke Ilmenau/Commissie, T-198/01, ECLI:EU:T:2004:222, punt 195; arrest van het Hof van 24 september 2002, Falck Spa e.a./Commissie, gevoegde zaken C-74/00 P en C-75/00 P, ECLI:EU:C:2002:524, punt 83.

⁽⁸⁾ En overeenkomstig artikel 6, lid 2, van de procedureverordening.

⁽⁹⁾ Artikel 6, lid 1, van de procedureverordening.

⁽¹⁰⁾ Overeenkomstig artikel 9, lid 7, en artikel 15, lid 1, van de procedureverordening.

55. Wanneer informatie die voor de Commissie van essentieel belang is om een definitief besluit te nemen, ontbreekt in het geval van onrechtmatige steun (dat wil zeggen nieuwe steun die in strijd met artikel 108, lid 3, van het Verdrag tot uitvoering is gebracht), kan de Commissie een bevel tot het verstrekken van informatie ⁽¹⁾ doen uitgaan waarbij de lidstaat wordt gelast de informatie te verstrekken. Als de lidstaat niet binnen de gestelde termijn op het bevel reageert, kan de Commissie een besluit nemen op basis van de informatie waarover zij beschikt.

7.4. Verzoeken om aanvullende informatie van de betrokken lidstaat

56. In het geval van bijzonder complexe zaken kan het zijn dat de diensten van de Commissie na ontvangst van de opmerkingen van de lidstaat over het inleidingsbesluit een bijkomend verzoek om informatie moeten sturen. In de regel moet de lidstaat binnen één maand antwoorden.

57. Als de lidstaat niet binnen de gestelde termijn antwoordt, sturen de diensten van de Commissie een herinnering waarin een definitieve termijn van doorgaans 20 werkdagen wordt vastgesteld. Zij delen de lidstaat ook mee dat de Commissie naargelang de specifieke kenmerken van de zaak meerdere opties heeft als een passend antwoord binnen de gestelde termijn uitblijft. Zij kan opmerken dat de aanmelding is ingetrokken ⁽²⁾. Zij kan een verzoek om informatie aan andere bronnen toezenden ⁽³⁾. In gevallen van onrechtmatige steun kan de Commissie een bevel tot het verstrekken van informatie doen uitgaan. Zij kan ook een besluit nemen op basis van de informatie waarover zij beschikt ⁽⁴⁾.

7.5. Verzoeken om informatie aan andere bronnen

58. Na de inleiding van de formele onderzoeksprocedure in zaken waarbij formeel is besloten dat de lidstaat tijdens het eerste onderzoek geen toereikende informatie heeft verstrekt, kan de Commissie een verzoek om informatie aan andere bronnen dan de lidstaat doen uitgaan ⁽⁵⁾.

59. Als de diensten van de Commissie om informatie van de steunbegunstigde willen verzoeken, is de uitdrukkelijke instemming van de lidstaat vereist. In de regel moet de lidstaat binnen een korte termijn reageren op een dergelijk verzoek om instemming.

60. De diensten van de Commissie nemen het evenredigheidsbeginsel in acht ⁽⁶⁾ en verzoeken slechts om informatie van andere bronnen als die partijen daarover beschikken. Belanghebbenden beschikken over een redelijke termijn van doorgaans niet meer dan een maand om de informatie te verstrekken.

61. Daarnaast beschikt de Commissie ook over de bevoegdheid om informatie te onderzoeken en te verzamelen op basis van de rechtspraak van de EU-rechter ⁽⁷⁾. De specifieke regels voor verzoeken om informatie aan andere bronnen doen geen afbreuk aan deze bevoegdheid.

7.6. Gerechtafdigde opschorting van een formeel onderzoek

62. Een formeel onderzoek wordt door de diensten van de Commissie slechts in uitzonderlijke omstandigheden en in overleg met de lidstaat opgeschort. Dit kan het geval zijn wanneer de lidstaat verzoekt om een opschorting om zijn project in overeenstemming te brengen met de staatssteunregels, of wanneer de uitspraak in een zaak die in behandeling is bij de EU-rechter, vermoedelijk van invloed zal zijn op de beoordeling van de zaak.

63. Formele opschorting wordt normaliter slechts eenmaal verleend, voor een termijn die vooraf tussen de diensten van de Commissie en de lidstaat wordt overeengekomen.

7.7. Vaststelling van het eindbesluit en gerechtafdigde verlenging van het formele onderzoek

64. De Commissie streeft er steeds naar snel en voor zover mogelijk binnen 18 maanden na de inleiding van de procedure een definitief besluit te nemen ⁽⁸⁾. Die termijn kan worden verlengd in onderling overleg tussen de diensten van de Commissie en de lidstaat. Een verlenging kan nodig zijn als de zaak betrekking heeft op een nieuwe steunmaatregel of nieuwe juridische vraagstukken opwerpt.

65. Om ervoor te zorgen dat de termijn van 18 maanden in acht wordt genomen, streeft de Commissie ernaar het definitieve besluit vast te stellen uiterlijk zes maanden nadat de lidstaat de laatste informatie heeft ingediend, of nadat de laatste termijn is verstreken.

⁽¹⁾ Artikel 12 van de procedureverordening.

⁽²⁾ Artikel 5, lid 3, van de procedureverordening.

⁽³⁾ Artikel 7 van de procedureverordening.

⁽⁴⁾ Artikel 9, lid 7, en artikel 15, lid 1, van de procedureverordening.

⁽⁵⁾ In het arrest van het Gerecht van 8 juli 2004, Technische Glaswerke Ilmenau/Commissie, T-198/01, ECLI:EU:T:2004:222 bijvoorbeeld erkent het Gerecht van eerste aanleg impliciet dat de Commissie bevoegd is vragen te stellen aan een van de ondernemingen die opmerkingen indienden naar aanleiding van het besluit tot inleiding van de formele onderzoeksprocedure. Ook in het arrest van het Gerecht van eerste aanleg van 12 december 2000, Alitalia/Commissie, T-296/97, ECLI:EU:T:2000:289, accepteert het Gerecht van eerste aanleg impliciet dat de Commissie via haar deskundige adviseurs contact opneemt met institutionele investeerders om de voorwaarden van de investering van de Italiaanse Staat in Alitalia te beoordelen.

⁽⁶⁾ Artikel 9, lid 6, van de procedureverordening. Op grond van artikel 15, lid 2, van die verordening is de Commissie in het geval van onrechtmatige steun niet gebonden aan de termijn.

8. ONDERZOEKEN NAAR BEPAALDE SECTOREN VAN DE ECONOMIE EN NAAR BEPAALDE STEUNINSTRUMENTEN

66. De Commissie heeft de bevoegdheid om sectoronderzoeken te verrichten met inachtneming van het evenredigheidsbeginsel⁽¹⁾. Aan het eind van een dergelijk onderzoek publiceert de Commissie op de website van DG Concurrentie een verslag over de uitkomsten van haar onderzoek. De Commissie informeert de lidstaten en verzoekt hen en andere betrokken partijen binnen een periode van maximaal één maand opmerkingen te maken over het verslag.
67. De via het sectoronderzoek verkregen informatie kan worden gebruikt in staatssteunprocedures en kan ertoe leiden dat de Commissie op eigen initiatief een onderzoek start naar staatssteunmaatregelen.

9. FORMELE KLACHTEN

68. De diensten van de Commissie streven ernaar klachten van belanghebbenden zo efficiënt en transparant mogelijk te behandelen met behulp van de hieronder beschreven gedragscode.

9.1. Klachtenformulier en verplichting om geschade belangen aan te tonen

69. In artikel 1, onder h), van de procedureverordening wordt een belanghebbende gedefinieerd als een lidstaat en een persoon, onderneming of ondernemersvereniging waarvan de belangen door de toekenning van steun kunnen worden geraakt, in het bijzonder de begunstigde van de steun, concurrerende ondernemingen en beroepsverenigingen. Belanghebbenden die een formele klacht bij de Commissie willen indienen, vullen het klachtenformulier⁽²⁾ in en verstrekken alle gevraagde informatie, samen met een niet-vertrouwelijke versie van de klacht⁽³⁾. Als het klachtenformulier volledig is en de indienende partij op grond van artikel 1, onder h), van de procedureverordening aan toont dat haar belangen door de toekenning van de steun kunnen worden geraakt⁽⁴⁾, registreert de Commissie de zaak als een formele klacht.
70. Wanneer de indienende partij niet alle in het klachtenformulier gevraagde informatie verstrekt of niet aantoont dat zij een procesbelang heeft, behandelen de diensten van de Commissie de verklaringen als marktinformatie⁽⁵⁾. De diensten van de Commissie stellen de indienende partij daarvan in kennis. Marktinformatie kan leiden tot verder onderzoek door de Commissie.

9.2. Indicatieve termijn en uitkomst van het onderzoek van een formele klacht

71. De diensten van de Commissie streven ernaar een formele klacht te onderzoeken binnen een niet-bindende termijn van twaalf maanden vanaf het tijdstip waarop ze zijn geregistreerd. Afhankelijk van de omstandigheden van de zaak kan het onderzoek langer duren, bijvoorbeeld wanneer de diensten van de Commissie de klager, de lidstaat of derde partijen om nadere informatie moeten verzoeken.
72. Bij een ongegronde klacht trachten de diensten van de Commissie de klager binnen twee maanden na registratie van de klacht mee te delen dat er onvoldoende gronden zijn om een standpunt over de zaak in te nemen. Zij verzoeken de klager binnen één maand verdere opmerkingen ten gronde in te dienen. Als de klager binnen de termijn geen verdere opmerkingen indient, wordt de klacht geacht te zijn ingetrokken.
73. Bij klachten over goedgekeurde steun en/of steunmaatregelen die niet hoeven te worden aangemeld, trachten de diensten van de Commissie eveneens binnen twee maanden na ontvangst van de klacht te antwoorden.

⁽¹⁾ Artikel 25 van de procedureverordening.

⁽²⁾ Bijlage IV bij de uitvoeringsverordening.

⁽³⁾ Zie artikel 24, lid 2, van de procedureverordening.

⁽⁴⁾ Onder „belanghebbende” wordt verstaan een lidstaat en een persoon, onderneming of ondernemersvereniging waarvan de belangen door de toekenning van steun kunnen worden geraakt, in het bijzonder de begunstigde van de steun, concurrerende ondernemingen en beroepsverenigingen.

⁽⁵⁾ Zoals uitgelegd in overweging 32 van de procedureverordening: „Teneinde de kwaliteit te waarborgen van de klachten die bij de Commissie worden ingediend en tegelijk de transparantie en rechtszekerheid te waarborgen, dienen de voorwaarden te worden bepaald waaraan een klacht dient te voldoen om de Commissie informatie over mogelijk onrechtmatige steun ter beschikking te stellen en het eerste onderzoek te kunnen instellen. Klachten die niet aan deze voorwaarden voldoen, dienen te worden behandeld als algemene marktinformatie en dienen niet noodzakelijk tot ambtshalve onderzoeken te leiden.”

74. Afhankelijk van hun werklast en krachtens hun recht om prioriteiten voor hun onderzoek vast te stellen ⁽¹⁾, trachten de diensten van de Commissie binnen twaalf maanden na registratie van de klacht hetzij:
- een besluit vast te stellen ⁽²⁾ en een kopie toe te zenden aan de klager;
 - een brief toe te zenden aan de klager waarin zij hun voorlopige standpunten over de maatregel kenbaar maken op basis van de beschikbare informatie („brief met een eerste beoordeling”); deze brief vormt geen officieel standpunt van de Commissie.
75. Indien in de brief met een eerste beoordeling wordt geconcludeerd dat er geen sprake is van onverenigbare steun, kan de klager binnen één maand opmerkingen maken. Als de klager binnen die termijn geen opmerkingen maakt, wordt de klacht geacht te zijn ingetrokken.
76. Wanneer een klacht betrekking heeft op onrechtmatige steun, wijzen de diensten van de Commissie de klagers op de mogelijkheid om de zaak voor te leggen aan de nationale rechter, die de opschorting of de terugbetaling van de steun kan gelasten ⁽³⁾. De diensten van de Commissie mogen formele klachten over steunmaatregelen die aan de nationale rechter worden voorgelegd, voor de duur van die procedure als lage prioriteit beschouwen.
77. De diensten van de Commissie sturen de niet-vertrouwelijke versie van de gegronde klachten doorgaans, maar niet noodzakelijk, voor opmerkingen aan de lidstaat door. Zij verzoeken de betrokken lidstaat de termijnen voor het maken van opmerkingen en het verstrekken van informatie over klachten in acht te nemen. Klachten worden normaliter in hun oorspronkelijke taal aan de lidstaat toegezonden. De Commissie zorgt evenwel voor een vertaling als de lidstaat hierom verzoekt. Dit kan resulteren in een langere procedure.
78. De diensten van de Commissie houden de lidstaten en klagers systematisch op de hoogte van de verwerking of de afhandeling van klachten.

10. EVALUATIEONTWERPEN

79. De positieve gevolgen van staatssteun moeten opwegen tegen de mogelijke negatieve gevolgen ervan voor de mededinging en het handelsverkeer. Om ervoor te zorgen dat dit het geval is, moedigt de Commissie een doeltreffende evaluatie achteraf aan van steunregelingen die tot aanzienlijke concurrentievervalsingen kunnen leiden. Het betreft steunregelingen waarvoor een groot budget is uitgetrokken of die nieuwe kenmerken bevatten, en regelingen die naar verwachting aanzienlijke veranderingen van de markt, de technologie of de regelgeving tot gevolg zullen hebben. De diensten van de Commissie besluiten tijdens de prenotificatiefase of een evaluatie nodig is. Zij informeren de lidstaat zo snel mogelijk, zodat die voldoende tijd heeft om een evaluatieontwerp voor te bereiden.
80. Voor regelingen die moeten worden beoordeeld op basis van de AGVV ⁽⁴⁾, moet de lidstaat zijn evaluatieontwerp binnen 20 werkdagen na de inwerkingtreding van de regeling bij de Commissie aanmelden. De Commissie beoordeelt het evaluatieontwerp en als het voldoet aan de voorwaarden, keurt zij het zo snel mogelijk goed. Zij verlengt vervolgens ook de periode waarvoor de regeling kan worden uitgevoerd in het kader van de AGVV.
81. Voor aangemelde regelingen die moeten worden beoordeeld, moet de lidstaat zijn evaluatieontwerp tegelijk met de aanmelding bij de Commissie indienen. De Commissie beoordeelt het evaluatieontwerp samen met de regeling zelf, en haar besluit heeft betrekking op zowel het ontwerp als de regeling. Alle procedurele vereisten van de procedureverordening zijn volledig van toepassing.

11. MONITORING

82. De Commissie onderwerpt alle in de lidstaten bestaande steunregelingen aan een voortdurend onderzoek ⁽⁵⁾. Het onderzoek gebeurt in samenwerking met de lidstaten, die alle noodzakelijke gegevens aan de Commissie moeten verstrekken ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Arrest van het Gerecht van eerste aanleg van 4 juli 2007, *Bouygues SA/Commissie*, T-475/04, ECLI:EU:T:2007:196, punten 158 en 159.

⁽²⁾ Artikel 4 van de procedureverordening.

⁽³⁾ Zie de mededeling van de Commissie over de handhaving van de staatssteunregels door de nationale rechterlijke instanties (PB C 85 van 9.4.2009, blz. 1).

⁽⁴⁾ Op grond van artikel 1, lid 2, onder a), van de AGVV is de verordening niet van toepassing op steunregelingen met een gemiddeld jaarlijks budget van meer dan 150 miljoen EUR, vanaf zes maanden na de inwerkingtreding ervan, tenzij de Commissie die periode heeft verlengd na de goedkeuring van een evaluatieontwerp.

⁽⁵⁾ Op basis van artikel 108, lid 1, van het Verdrag.

⁽⁶⁾ Overeenkomstig artikel 21, lid 1, van de procedureverordening.

83. Met de SAM kregen de lidstaten meer mogelijkheden om steun te verlenen zonder die bij de Commissie aan te melden, vooral omdat de AGVV nu op meer maatregelen van toepassing is. Om ervoor te zorgen dat die maatregelen consistent in de hele EU aan de regels voldoen, is het voor de Commissie van toenemend belang om erop toe te zien hoe de lidstaten bestaande of vrijgestelde steunregelingen toepassen. Daarom hebben de diensten van de Commissie een jaarlijkse monitoring ingevoerd gedurende welke zij een steekproef van staatssteunzaken samenstellen voor verder onderzoek.
84. De diensten van de Commissie controleren zowel of de geselecteerde regelingen in overeenstemming zijn met hun rechtsgrondslag als ook de uitvoering ervan ⁽¹⁾.
85. De diensten van de Commissie verkrijgen de voor de monitoring noodzakelijke informatie via verzoeken om informatie aan de lidstaten. De lidstaten hebben doorgaans 20 werkdagen de tijd om op die verzoeken te antwoorden. In gerechtvaardigde gevallen, bijvoorbeeld wanneer een uitzonderlijk grote hoeveelheid informatie moet worden verstrekt, kan die periode langer zijn.
86. Als de verstrekte informatie niet toereikend is om te concluderen of de maatregel naar behoren is opgezet en uitgevoerd, zenden de diensten van de Commissie bijkomende verzoeken om informatie aan de lidstaat toe.
87. De diensten van de Commissie trachten de monitoring van een staatssteunmaatregel binnen twaalf maanden na het eerste verzoek om informatie af te ronden en stellen de betrokken lidstaat in kennis van het resultaat.

12. BETERE COÖRDINATIE EN PARTNERSCHAP MET LIDSTATEN

88. Met de SAM kregen de lidstaten een grotere verantwoordelijkheid op het gebied van staatssteuntoezicht en meer mogelijkheden om steun te verlenen zonder die bij de Commissie aan te melden. Daardoor is samenwerking tussen de Commissie en de lidstaten op het gebied van de toepassing van nieuwe staatssteunregels belangrijker geworden.
89. Met het oog op een nauwere samenwerking met de lidstaten hebben de diensten van de Commissie een aantal werkgroepen in het leven geroepen die vertegenwoordigers van zowel de lidstaten als de Commissie samenbrengen. Die werkgroepen komen regelmatig bijeen en zijn bedoeld om informatie over praktische aspecten en bij de toepassing van de staatssteunregels opgedane ervaringen uit te wisselen. De diensten van de Commissie verzorgen het secretariaat voor de werkgroepen.
90. Bovendien zijn de diensten van de Commissie ook bereid lidstaten te ondersteunen door bijvoorbeeld informele richtsnoeren over de interpretatie van de nieuwe regels te verschaffen. Daarnaast trachten de diensten van de Commissie opleidingsessies over staatssteunonderwerpen voor de lidstaten te verzorgen wanneer die daarom verzoeken.
91. De diensten van de Commissie hebben voorts een netwerk van landcoördinatoren opgezet om de dagelijkse contacten met de lidstaten te vergemakkelijken. De landcoördinator is een aanspreekpunt voor lidstaten die in contact willen treden met de diensten van de Commissie voor de behandeling van zaken en andere aspecten van de toepassing van de staatssteunregels. De landcoördinatoren moeten in kopie staan in elektronische communicatie over horizontale kwesties, met name over portefeuillebenadering.

13. TOEKOMSTIGE HERZIENING

92. De Commissie zal deze gedragscode toepassen voor aangemelde maatregelen en maatregelen die anderszins onder haar aandacht zijn gebracht, dertig dagen na de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.
93. De gedragscode kan worden herzien in het licht van:
 - wijzigingen in maatregelen van wetgevende, interpretatieve en administratieve aard,
 - de rechtspraak van de EU-rechter, of
 - bij de toepassing ervan opgedane ervaring.

⁽¹⁾ Of de regeling daadwerkelijk is uitgevoerd.

94. De Commissie zal regelmatig een dialoog met de lidstaten en andere belanghebbenden aangaan over de toepassing van de procedureverordening in het algemeen, en van deze gedragscode in het bijzonder.
-

BIJLAGE

Samenvatting van een aanmelding, met het verzoek aan belanghebbenden opmerkingen te maken**Aanmelding van staatssteun**

Op ... is bij de Commissie een steunmaatregel aangemeld overeenkomstig artikel 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Op grond van een voorlopig onderzoek is de Commissie van oordeel dat de aangemelde maatregel in aanmerking kan komen voor de gestroomlijnde procedure van punt 6 van de mededeling van de Commissie betreffende een gedragscode voor een goed verloop van de staatssteunprocedures (PB C ... xx.xx.2018, blz. ...).

De Commissie verzoekt belanghebbenden hun eventuele opmerkingen ten aanzien van de voorgenomen maatregel aan haar kenbaar te maken.

Belangrijkste kenmerken van de steunmaatregel:

Referentienummer van de steun: SA ...

Lidstaat:

Referentienummer lidstaat:

Regio:

Steunverlenende autoriteit:

Benaming steunmaatregel:

Nationale rechtsgrondslag:

Voorgestelde Unierechtelijke grondslag voor de beoordeling: ... richtsnoeren of vaste praktijk van de Commissie zoals beschreven in de besluiten (1, 2 en 3) van de Commissie.

Soort maatregel: Steunregeling/Ad-hocsteun

Wijziging van een bestaande steunmaatregel:

Duur (regeling):

Datum toekenning:

Betrokken economische sector(en):

Soort begunstigde: (kmo's/grote ondernemingen)

Budget:

Steuninstrument (subsidie, rentesubsidie ...):

Opmerkingen betreffende mededingingsvraagstukken dienen de Commissie te bereiken binnen 10 werkdagen na de datum van publicatie van deze samenvatting en vergezeld te gaan van een niet-vertrouwelijke versie van die opmerkingen, die aan de betrokken lidstaat en/of andere belanghebbenden kan worden verstrekt. Opmerkingen dienen, onder vermelding van referentienummer SA ..., per fax, post of e-mail op het volgende adres aan de Commissie te worden toegezonden:

Europese Commissie
Directoraat-generaal Concurrentie
Griffie Staatssteun
1049 Brussel
BELGIË
Fax +32 22961242
E-mail: E-mail: stateaidgreffe@ec.europa.eu
